

חוברת הנחיות

לכתיבת מטלת ביצוע

חוברת לתלמיד

שמות חברי הקבוצה:

ראש הקבוצה: _____ ת.ז: _____ מייל: _____ פלאפון: _____

שם התלמיד : _____ ת.ז: _____ מייל: _____ פלאפון: _____

שם התלמיד : _____ ת.ז: _____ מייל: _____ פלאפון: _____

שם התלמיד : _____ ת.ז: _____ מייל: _____ פלאפון: _____

שם התלמיד : _____ ת.ז: _____ מייל: _____ פלאפון: _____

בהצלחה

צוות אזרחות

תוכן העניינים

עמ' 3	מהי מטלת ביצוע?
עמ' 4-10	סיפורי מסגרת
עמ' 11	שלבי העבודה
עמ' 12	מבנה העבודה
עמ' 13-14	שלב ראשון – מבוא
עמ' 15-17	שלב שני - סקירת ספרות
עמ' 18-19	שלב שלישי – בדיקת הבעיה (איסוף נתונים)
עמ' 19	שלב רביעי - הצגת הממצאים
עמ' 21-21	שלב חמישי – דיון מסקנות ופתרונות אפשריים
עמ' 21	שלב שישי - הצגת התוצר
עמ' 22	שלב שביעי - התוצר
עמ' 23	שלב שמיני – יומן תיעוד למידה /רפלקציה
עמ' 24	לו"ז ביצוע –מטלת ביצוע
עמ' 25	מחון מטלת ביצוע קלאסית

מהי מטלת הביצוע?

מטלת הביצוע הינה מטלת הערכה באזרחות. היא משלימה את חוויית הלמידה ומאפשרת לקשר באופן מעשי בין הלימודים התיאורטיים לבין המציאות היומיומית. מטרתה לפתח בתלמיד מודעות לבעיות אזרחיות, לעורר מעורבות ואכפתיות לחברה ולמדינה ולמצוא פתרון לבעיות שהועלו.

מטלת ביצוע היא עבודת הגשה קבוצתית המורכבת עד 5 תלמידים ומהווה 20% מהציון בשתי יחידות הלימוד באזרחות. (חשוב לדעת: ללא ציון במטלת ביצוע אין ציון בגרות במקצוע האזרחות, גם אם עשיתם את הבחינה בכתב)

במטלת הביצוע קיימים ארבעה מרכיבים בסיסיים. אלו הם:

(1) **אקטיביות** לימודית ועשייה ערכית ויצירתית; התלמידים חייבים להיות פעילים

ואקטיביים בתהליך הלימודי.

(2) לימוד סוגיה / בעיה **אזרחית** על היבטיה השונים וחיפוש פתרון; הנושא חייב

להיות סביב סוגיה אזרחית המעלה בעיה שניתן וצריך למצוא לה פתרון.

(3) כתיבת **עבודה**: התנסות בכתיבת עבודה.

(4) שיתוף פעולה – התנסות בעבודת **צוות**; האתגר של שיתוף פעולה בין חברי

הקבוצה (כולל הקשיים הכרוכים בו) הוא חיוני מבחינה חינוכית ואזרחית.

דוגמאות לסיפורי מסגרת

סיפור מסגרת – הגנת הצרכן

1

בשנים האחרונות אנו נתקלים בתופעות של פגיעה בצרכנים מצד בעלי עסקים, בעלי חנויות, נותני שירותים, חברות תקשורת ואחרים. בשנת 1981 נחקק חוק הגנת הצרכן אשר הסדיר נושאים רבים בתחום זה. תיקונים לחוק במהלך השנים נתנו ביטוי להכרה בחשיבות הגנה זו.

בשנת 2008 נחקק חוק "המועצה הישראלית לצרכנות", שבא להבטיח את אי תלותה ופעילותה העצמאית של המועצה לצרכנות כחברה ממשלתית במשרד התעשייה, המסחר ותעסוקה (התמ"ת). למועצה מספר תפקידים כמו לתת הדרכה, הכוונה וייעוץ משפטי לצרכנים נפגעים. המועצה לצרכנות גם מצטרפת במקרים רבים כתובעת בתביעות משפטיות לצד הצרכנים הנפגעים נגד בעלי עסקים הפוגעים.

למרות זאת צרכנים מתלוננים על פגיעה בזכויותיהם. לדוגמא, ברשת מזון גדולה בירושלים, בחלק מן המדפים אין סימון של מחיר המוצר כנדרש. וכך קונים נאלצים לשלם עבור המוצרים מבלי לדעת מראש מהו המחיר של המוצר שהם רוצים לרכוש. לעיתים המחירים של מוצרים בקופה גבוהים יותר מהמחיר המסומן על המוצר עצמו והקונה נדרש לשלם את המחיר הגבוה. ובנוסף ניתן למצוא על המדפים מוצרים שפג תוקפם ואינם ראויים למאכל. בכך מסכנים בעלי החנות את בריאותם של הצרכנים.

מספר תלונות הופנו כלפי חנויות רהיטים באזור התעשייה בתלפיות על שלא סיפקו את הרהיטים במועד שנקבע בחוזה. במקרים רבים אף גבו את התשלום עבור המוצר שנרכש למרות שהמוצר עצמו לא סופק.

בחנויות ביגוד ואופנה, קונים שמתחרטים על קנייתם נתקלים בסירוב המוכרים, בעלי החנויות להחזיר להם את כספם ומוכנים לרוב לתת להם זיכוי בלבד לעיתים גם מוגבל בזמן, למרות הנאמר בחוק. בעלי עסקים מציגים מבצעי ההנחות בצורה מטעה: לעיתים ההנחה היא רק על פריטים בודדים, אין מחיר קודם המאפשר לבדוק את כדאיות ההנחה, גובה ההנחה כתוב באופן בולט בעוד המידע החשוב לקונה כתוב באותיות קטנות וכו'.

בעלי עסקים מפרסמים את מבצעייהם בעיתונות, באינטרנט או בדיוור ישיר (דואר) ומציגים תמונות המוצרים בכיתוב "התמונה להמחשה בלבד" שלעיתים אינם תואמים את המוצר הנמכר.

משרד התעשייה המסחר והתעסוקה המופקד על אכיפת החוק להגנה על הצרכן הן ע"י ביקורות יזומות והן בטיפול בתלונות המגיעות מהצרכנים איננו מצליח לעמוד בעומס התלונות והטיפול בהן לוקח לעיתים שנים

בעיה זו של פגיעה בזכויות הצרכן קשורה לנושאים שלמדתם באזרחות, כמו-זכויות אדם ואזרח, עקרון שלטון החוק ורשויות השלטון-תפקידים וסמכויות.

סיפור מסגרת – חוסר ביטחון תזונתי

ההיקף הרחב של עוני בישראל והגידול בו לאורך השנים תרם להעלאת הנושא של אי-ביטחון תזונתי לסדר היום הציבורי.

ירושלים היא אחת הערים "העניות" ביותר בישראל. מספר העניים בה גדול מאוד והוא כולל קבוצות רחבות של אוכלוסייה חרדית וערבית¹.

קבוצות שבהן התופעה שכיחה יותר מאשר בקרב האוכלוסייה הכללית הן משפחות גדולות (4 ילדים ויותר), משפחות חד הוריות, משפחות ערביות, ומשפחות בהם אבי המשפחה לא השלים את השכלתו התיכונית.

כמחצית ממשקי הבית שסובלים מאי-ביטחון תזונתי הם משפחות עם רמות הכנסה נמוכות, אולם גם משפחות בעלות הכנסה בינונית-נמוכה מיוצגות. זאת, משום שהקשיים הכלכליים של משפחות קשורים לא רק להכנסה נמוכה, אלא גם לגורמים נוספים המשפיעים על המצב הכלכלי, כגון גודל המשכנתא או שכר הדירה, היקף החובות והצורך בהוצאות מיוחדות בתחום הבריאות, תיקונים בבית וכדומה.

בשנים האחרונות, התרחבה הפעילות של המגזר השלישי באספקה ישירה של מזון לאוכלוסייה נזקקת.

ההתנדבות מתבטאת בדרכים שונות: מתן חבילות מזון, עזרה כספית או יצירת מקומות מסחר לקנייה זולים במיוחד.

לאחרונה בשל המשבר הכלכלי מצבן של העמותות שסייעו לאוכלוסייה הנזקקת הורע, התרומות מגופים שונים וכן התמיכה ממשרדי הממשלה פחתו ואף הופסקו כליל.

הדין הציבורי בישראל מתמקד במציאת האיזון הרצוי בין תפקיד הממשלה לבין תפקיד המגזר השלישי בהתמודדות עם הבעיה; ביעילותן של אסטרטגיות שונות; ובמתן קדימות לקבוצות אוכלוסייה שונות כגון קשישים, ילדים ומשפחות.

בעיה זו מתמקדת בתפקידן של רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכות היחסים ביניהן, ומתקשרת למושגים שונים מתחום לימודי האזרחות; מושגים כגון: "עקרונות הפלורליזם", "זכויות האדם והאזרח", מנגנוני פיקוח ובקורת", "קבוצות אינטרס" ועוד.

התופעה עליה מדבר הסיפור מצביעה על קשיים, אילוצים, פער בין רצוי למצוי וקונפליקטים שונים. הנכם מתבקשים לאתר בעיה אזרחית הקשורה לתופעה זו ולהציע לה פתרון מעשי.

התופעה עליה מדבר הסיפור מצביעה על קשיים, אילוצים, פער בין רצוי למצוי וקונפליקטים שונים.

הנכם מתבקשים לאתר בעיה אזרחית הקשורה לתופעה זו והציע לה פתרון מעשי.

¹ המורה יתאים את הפתיח לשוב ו/או לאזור הרלוונטי לתלמידיו

סיפור מסגרת: אלימות בקרב ילדים ובני נוער בחברה הישראלית

מזה זמן רב, אנו עדים להתגברות תופעת האלימות בקרב ילדים ובני נוער בישראל. בני הנוער נחשפים לדרגות שונות של אלימות החל מאלימות מילולית וכלה באלימות פיזית המובילה לפגיעה בחיי אדם.

מחקרים שנעשו על בעיית האלימות מצביעים על כך ששיעור האלימות הגבוה ביותר באוכלוסייה הוא בתקופת ההתבגרות. כמו כן, המחקרים מצביעים על מגוון רחב של סיבות המובילות את בני הנוער להתנהגות אלימה כמו: עוני, גזענות, שימוש בסמים ואלכוהול, היעדר סובלנות, ירידה בסמכות ההורית, קיצוץ בתקציבי החינוך הבלתי פורמאלי, נשירה ממערכת החינוך, היעדר מקומות בילוי ותרבות, חיקוי התנהגויות אלימות מתוך סרטים ודוגמא שלילית של מבוגרים, מנהיגים ומקבלי החלטות.

בישראל, פועלים לצד הגופים הממסדיים (משרד החינוך, משטרת ישראל, המשרד לביטחון פנים, שירות המבחן לנוער) גופים פרטיים ועמותות (המרכז ללימודי אלימות בישראל s.o.s, העמותה למניעת אלימות, על"ם למען נוער במצבי סיכון...) גופים אלה פועלים במקביל, לעיתים בנפרד ולעיתים תוך שיתוף פעולה.

על אף פעילותה של הממשלה ועמותות שונות, נמצא כי האלימות בקרב בני נוער הולכת ומתעצמת וניכר כי הדרך לפתרון הבעיה טרם נסללה.

בעיה זו של אלימות בקרב בני נוער קשורה לנושאים שלמדתם כמו: זכויות האדם והאזרח, זכויות האדם והאזרח בישראל, רשויות השלטון בישראל, עקרון שלטון החוק, פלורליזם וסובלנות..

התופעה בה עוסק סיפור המסגרת מצביעה על מצב חברתי בלתי רצוי בחברה הישראלית, מצב המערים קשיים רבים על קבוצות שונות בחברה ולא מאפשר לנהל חיים תקינים וחופשיים במדינה. הנכם מתבקשים לאתר בעיה אזרחית הקשורה לתופעה זו ולהציע לה פתרון מעשי.

סיפור מסגרת - איכות הסביבה

כשמדברים על "איכות הסביבה" מתכוונים לאיכות האוויר שאנו נושמים; איכות המים שאנו שותים; סביבת מגורים אסתטית וירוקה; הגנה על השטח הציבורי; שמירת אתרים; הגנה על החי והצומח ועוד.

הבטחת איכות סביבה ראויה יש בה, אם-כך, כדי לאפשר לכל אחד מאיתנו מימוש טוב ויעיל של זכויות יסוד, בראשן – הזכות לחיים ולביטחון.

בישראל ישנו משרד ממשלתי המופקד על הגנת הסביבה; ישנן מפלגות פוליטיות שחרטו את הנושא על דגלן וישנם ארגונים שונים הפועלים בתחום. למרות כל זאת אנו עדים לתופעות רבות הפוגעות בסביבה². לכל פגיעה בסביבה ישנה השפעה – ישירה או עקיפה - גם על איכות חיי התושבים במדינה בכלל ובאזור הפגוע בפרט.

ירושלים אינה שונה מערים אחרות. אמנם העירייה מודעת לנושא ומטפלת בו, אך גם בה ניתן עדיין למצוא מפגעים שיש בהם כדי להוריד את איכות החיים של תושביה.

בעיה זו של הבטחת איכות סביבה ראויה קשורה לנושאים שלמדתם, כמו: עקרון זכויות האדם והאזרח, זכויות אדם ואזרח בישראל, רשויות השלטון –תפקידים סמכויות, עקרון שלטון החוק, חוקי יסוד ורשויות מקומיות.

התופעה עליה מדבר הסיפור מצביעה על קשיים, אילוצים, פער בין רצוי למצוי וקונפליקטים שונים. הנכם מתבקשים לאתר בעיה אזרחית הקשורה לתופעה זו ולהציע לה פתרון מעשי.

בעיה זו מתקשרת לנושאים שונים שנלמדו במהלך השנה בשיעורי האזרחות.

עליכם לבחור היבט/קושי של אחד הגורמים הקשורים לסיפור המסגרת (הורים, תלמידים, הנהלת בית הספר, משרד החינוך, הרשות המקומית, גופים שלטוניים אחרים) ולנסח בעיה אמיתית העולה מתוך הסיפור בהתאם לנקודת המבט שבחרתם.

עליכם להציג את הבעיה, להסביר את הרקע שלה בקצרה באמצעות מקורות ידע שונים, לחקור אותה, להציג את ממצאיכם ולמצוא פתרון מעשי ומנומק, שיבטא את התכנים והעקרונות שלמדתם.

סיפור מסגרת- אנשים בעלי מוגבלויות בעבודה ובחיים בקהילה

מבחינה פיזית או נפשית – לא כל בני האדם נולדו שווים.

הסטטיסטיקה מצביעה על כך שכ-10% מהאנשים בחברה הם אנשים בעלי מוגבלויות. מוגבלות פיזית קיימת כתוצאה מפגיעה בתפקוד הגפיים (ידיים ו/או רגליים), לקות ראייה עד כדי עיוורון, לקות שמיעה ו/או דיבור ועוד. הקשיים בהם נתקלים בעלי מוגבלות פיזית קשורים בדרך כלל בניידות ובתקשורת בין אישית ופוגעים באפשרויות העומדות בפני בעל המוגבלות בהשתלבות בעבודה ובחיי הקהילה. בקושי זה נתקלים גם בעלי המוגבלות הנפשית ו/או השכלית.

השוויון הוא אחד מערכי היסוד עליהם מושתתת המדינה הדמוקרטית. למרות היעדר השוויון הפיזי והנפשי – הנחת היסוד היא שכל בני האדם שווים בערכם ובזכויותיהם; ומתפקידה של המדינה לפעול על מנת להבטיח זאת.

כדי שיוכלו האנשים בעלי המוגבלויות להשתלב בעבודה ובחיי הקהילה הם זקוקים לעזרתה של המדינה.

ישראל, כרוב מדינות העולם, חתמה על האמנה הבינלאומית בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות, שהתקבלה באו"ם ב-13 בדצמבר 2006.

בישראל קיימת חקיקה נרחבת בנושא וכן ישנם משרדים ממשלתיים המופקדים על תחומי הרווחה והתעסוקה, שהטיפול בעניינם של אנשים בעלי מוגבלויות נמצא באחריותם; גם במשרד המשפטים ישנה יחידה מיוחדת בשם "נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" הפעילה בתחום זה. בנוסף ישנם ארגונים – פוליטיים וא-פוליטיים-הפועלים גם הם לקידום השוויון ולמניעת אפליה של אנשים עם מוגבלויות על רקע נכותם.

אף-על-פי-כן, אנשים עם מוגבלויות עדיין מוצאים עצמם נאבקים בחיי היומיום על מימוש זכותם לשוויון; כך בראש העין וכך במדינה כולה.

הפעולות בהן נוקטות רשויות השלטון אינן מצליחות לפתור את שלל הבעיות בהם נתקלים בעלי המוגבלויות.

בעיה זו של הקושי בהבטחת שוויון לאנשים בעלי מוגבלויות בעבודה והחיי הקהילה קשורה לנושאים שלמדתם, כמו: עקרון זכויות האדם והאזרח, זכויות אדם ואזרח בישראל, רשויות השלטון –תפקידים סמכויות, עקרון שלטון החוק, חוקי יסוד, יחסי עבודה, קהילה ורשויות מקומיות.

סיפור מסגרת: תאונות דרכים שמעורבים בהן נהגים צעירים

במשך תקופה ארוכה אנו עדים לתאונות דרכים קשות שמעורבים בהן נהגים צעירים, בעיקר בסופי שבוע בשעות הלילה, בשבם מבילויים.

הנהגים הצעירים המעורבים בתאונות דרכים קשות הם בני 18 - 24.

הסיבות לריבוי התאונות הן רבות, בעיקר נהיגה במהירות מופרזת, לעתים תחת השפעת סמים ואלכוהול, עייפות רבה, תשתיות רעועות של כבישים, וכבישים שאינם מוארים.

עמותת "אור ירוק" פרסמה נתונים המצביעים שהגורמים המרכזיים לתאונות דרכים קשות שמעורבים בהן נהגים צעירים הם נהיגה במהירות מופרזת ואי ציות לחוקי התנועה.

חלק ניכר מהנהגים הצעירים מסכנים את חייהם ואת חיי הנהגים האחרים בכביש וחושבים: "לי זה לא יקרה", "בקבוק בירה לא משפיע עליי", "רק סיגריה אחת".

רשויות המדינה, משרד התחבורה והמשטרה ניסו להתמודד עם התופעה באמצעים שונים, מהגברת הענישה ושינוי החוקים ועד אמצעים חינוכיים שונים. ולמרות זאת, התופעה קיימת ואף מתגברת.

הורי הנהגים הצעירים מוצאים עצמם במצוקה רבה לנוכח הרגלי הבילוי של ילדיהם הצעירים והרגלי הנהיגה שלהם.

בעיה זו של ריבוי תאונות דרכים בהן מעורבים נהגים צעירים קשורה לנושאים שלמדתם, כמו: עקרון זכויות האדם והאזרח, זכויות אדם ואזרח בישראל, רשויות השלטון – תפקידים סמכויות, עקרון שלטון החוק, חוקי יסוד ורשויות מקומיות.

התופעה עליה מדבר הסיפור מצביעה על קשיים, אילוצים, פער בין רצוי למצוי וקונפליקטים שונים. הנכם מתבקשים לאתר בעיה אזרחית הקשורה לתופעה זו ולהציע לה פתרון מעשי.

סיפור מסגרת: קיפוח זכויות של בני נוער עובדים

כ-380,000 בני נוער בשוק העבודה. כל אחד יוצא לעבודה מסיבותיו הוא.

יש מי שמעוניין להגדיל את דמי הכיס שלו, יש מי שסתם רוצה להיות יותר עצמאי.

יש מי שצריך לעזור בפרנסת משפחתו ויש (לפחות) דבר אחד המשותף בין כולם.

למרות שבמדינת ישראל קיימים חוקים שתפקידם להגן על בני הנוער מניצול במקומות העבודה, למרבה הצער חלק מן המעסיקים אינו מקפיד על כל הזכויות של בני הנוער העובדים.

קיימים במדינת ישראל מספר חוקים שנועדו להגן על העובדים בכלל ועל בני הנוער בפרט: קיים חוק שנקרא "חוק הודעה לעובד". מטרתו להבהיר לכם את הזכויות והחובות שלכם. חובה למסור לכל אחד מכם, תוך שבוע מתחילת העבודה (או חודש עם עברתם את גיל 18) נייר בו מפורט בין היתר: זהות המעביד, תאריך תחילת העבודה ומשך תקופת העבודה, עיקרי התפקיד שלכם, פרטי שמו ותפקידו של הממונה הישיר עליכם, גובה השכר לשעה, אורכו של יום העבודה ושל שבוע העבודה ופרטים נוספים שיוכלו לסייע לכם לדעת טוב יותר מה מצופה מכם במהלך תקופת העבודה.

למרות שחלק מן המעסיקים יגידו לכם אחרת, אסור להעסיק עובדים בכלל ובני נוער בפרט לתקופת "התלמדות" או תקופת "ניסיון" ללא תשלום. יש לשלם שכר עבור כל שעת עבודה החל מן השעה הראשונה. גם אם הסכמתם או שהכריחו אתכם לעבוד תמורת שכר נמוך משכר המינימום עדיין המעסיק חייב לשלם לפחות את הסכומים המוגדרים כשכר מינימום.

וקיימים עוד כללים רבים עליהם לא שומרים המעסיקים-בין אם הם מעסיקים פרטים או ציבוריים. בעיה זו של קיפוח זכויות בני הנוער העובדים קשורה לנושאים שלמדתם, כמו: עקרון זכויות

האדם והאזרח (זכות לקניין), זכויות חברתיות וזכויות עובדים, רשויות השלטון – תפקידים סמכויות, עקרון שלטון החוק...

במהלך העבודה עליכם:

- ✓ לזהות קושי אמיתי הקשור לתופעה עליה מדבר סיפור המסגרת ולהציגו כבעיה אזרחית
- ✓ להסביר את הרקע של הבעיה האזרחית בקצרה, תוך שימוש ב – 2-3 מקורות אמינים, עדכניים ורלוונטיים לנושא המבהירים את הבעיה ומאפשרים ניסוח ממוקד יותר של הבעיה;
- עליכם לנמק מדוע בחרתם דווקא במקורות מידע אלה, תוך קישור והתבססות על ידע נלמד מתחומי התוכן, למשל: "עקרון שלטון החוק" "זכויות האדם והאזרח" ועוד.
- ✓ לבדוק את הבעיה האזרחית ולאסוף עליה נתונים מהשטח באמצעות כלי בדיקה מתאים - עריכת שאלון הכולל 20 – 30 נשאלים, 5-10 שאלות לשאלון או ראיונות לשני מרואיינים מתאימים לדון בבעיה כאשר הראיונות מתייחסים ובודקים את הבעיה שהקבוצה בחרה לעסוק בה ותורמים להתוויית דרך לפתרון. עליכם לנמק מדוע בחרתם להשתמש דווקא בכלי החקר המסוים.
- ✓ להציג את הממצאים שנאספו על פי כללי הצגת ממצאים שלמדתם ובדיקת ההלימה בין הממצאים לבין הבעיה שניסחה הקבוצה.
- ✓ לבסס טיעון, על סמך הממצאים שנאספו בסקירת הספרות ובבדיקת השטח, שיוביל למסקנה שתהווה בסיס לפתרון.

שלבי העבודה – מטלת ביצוע

העבודה מורכבת מהשלבים הבאים :

שלב ראשון - הצגת בעיה אזרחית - בחלק זה הנכם מתבקשים לאתר בעיה אזרחית שיש אפשרות להציע לה פתרון, לדוגמה: פעולה הנעשית בניגוד לחוק, העדר חוק, אי אכיפת חוקים, פגיעה בזכויות ועוד.

שלב שני - סקירת ספרות - יש להעלות שניים עד שלושה מקורות רלבנטיים ועדכניים המדגישים את הבעיה, כמו חוקים, פסקי דין, תקנות, מאמרים, הרצאות, סרטים ועוד.

שלב שלישי - איסוף נתונים - ראיון, תצפית ושאלון הם כלים שבאמצעותם תבדקו את הבעיה הלכה למעשה כפי שמוצאת ביטוי במציאות. עליכם להציג את הנתונים ולהסיק מסקנות מתוך כך בדרכים שונות - גרפים טבלאות, הסבר מילולי ועוד.

שלב רביעי - העלאת פתרונות - לבעיה שהועלתה יש למצוא פתרון, לכן יש להעלות שני פתרונות אפשריים תוך כדי התייחסות ליתרונות ולחסרונות כל אחד מהם. לאחר מכן יש לבחור את **הפתרון העדיף** ולנמק מדוע נבחר.

שלב חמישי - תוצר - יש להפנות את הפתרון שנבחר לגורם רלבנטי שהוא האחראי למימוש הפתרון. תוצרים אפשריים יכולים להיות הצעת חוק, נייר עמדה, מכתב רשמי ועוד.

שלב שישי - עריכת העבודה - העבודה תוגש על פי כללי הכתיבה העיונית – לכתוב בכתב דיוויד גודל הגופן 12, ברווח שורה וחצי. היקף העבודה כ- 12 עמודים (לא כולל נספחים).

מבנה העבודה הכתובה שתוגש על ידי הקבוצה בתום העבודה על

מטלת הביצוע:

1. עמוד שער – בו תכתב הבעיה האזרחית כולל הפגיעה בזכות/עקרון וכו'
2. תוכן עניינים.
3. מבוא :
- א. תקציר סיפור המסגרת. (אם אין סיפור מסגרת, תיאור הנושא אותו אתם בודקים עד חצי עמ')
 - ב. הצגת הקושי והבעיה האזרחית הנבדקת.
 - ג. סיפור מקרה רלוונטי לנושא ובו יש בעיה אזרחית (פגיעה בזכויות/עקרונות..)
 - ד. לתאר מה תבדקו במהלך העבודה, במה תיעזרו עם רמז לפתרון.
4. סקירת ספרות : (בדיקה עיונית)
 - א. בדיקת הרקע לבעיה, מושגי מפתח וגורמים בעלי עניין.
 - ב. ניסוח ממוקד של הבעיה הנבדקת לאור ממצאי הסקירה.
5. בדיקה הבעיה :איסוף נתונים מהשטח: (מעשית)
תכנון מהלך איסוף הנתונים מהשטח הנבדק.
6. הצגת הממצאים.
7. דיון- סיכום והסקת מסקנות
8. הצגת התוצר
9. התוצר – (הדרך שנבחרה ליישום הפתרון המוצע)
10. יומן תיעוד למידה- (רפלקציה) תיעוד הלמידה ודפי משוב אישיים וקבוצתיים
11. רשימה ביבליוגרפית.
12. נספחים: א. טופס ריק של כלי החקר.
ב. הממצאים הגולמיים שהתקבלו בבדיקת השטח (הראיונות, השאלונים, התצפיות).

פירוט השלבים בעבודה:

שלב ראשון – מבוא (הבעיה האזרחית)

מהי בעיה אזרחית?

בעיה אזרחית מתייחסת לבעיה שקיימת במציאות וקשורה לחוקי המדינה או לזכויות או למפגש בין האזרחים ורשויות השלטון. לבעיה אזרחית יש פתרון אזרחי.

צעד ראשון הצגת התופעה הכללית-סיפור מסגרת

צעד שני במסגרת הדיון לקראת הצגת הבעיה וניסוחה, יש לזהות את המאפיינים הבאים בסיפור המסגרת:

- מקום התרחשות האירוע.
- הזמן שבו מתרחש האירוע.
- בעלי עניין הקשורים לאירוע.
- שימוש במושגים מתחום האזרחות באירוע.
- הצפת קשיים, מצבים לא תקינים, הנובעים מהבעיה הכללית המתוארת באירוע, חיבור בינם לבין מושגים באזרחות וציון בעלי העניין הרלוונטיים
- לאחר הצפת הקשיים – דיון בכיתה בנוגע למצבים שתוארו וניסוח בעיות אפשריות שעליהן מצביעים הקשיים שהועלו.

מטלת ביצוע – דוח עבודה מס' 1:

טבלת עזר להעלאת קשיים או מצבים לא תקינים כבסיס לניסוח בעיות

<u>גורמים בעלי עניין</u>	<u>מושגים באזרחות</u>	<u>קושי; מצב לא תקין, הבעיה</u>

צעד שלישי – הצגת הבעיה האזרחית

כל קבוצת תלמידים מתבקשת לבחור קושי אחד משלל הבעיות שנגזרו, ולנסחו כבעיה.

בהצגת הבעיה יופיעו המאפיינים הבאים:

- מקום התרחשות הבעיה הנגזרת.
- הזמן שבו מתרחשת הבעיה.
- בעל/י עניין שאליהם מתייחסת הבעיה.
- שימוש במושגים מתחום האזרחות לתיאור הבעיה.
- נימוק הבחירה- מדוע בחרתם דווקא בבעיה זו.

מבנה כתיבת המבוא:

- א. תקציר סיפור המסגרת. (אם אין סיפור מסגרת, תיאור הנושא אותו אתם בודקים עד חצי עמ')
- ב. הצגת הבעיה האזרחית הנבדקת.
- ג. סיפור מקרה רלוונטי לנושא ובו יש בעיה אזרחית (פגיעה בזכויות/עקרונות..)
- ד. התייחסות למושגים באזרחות המתבטאים/נפגעים בנושא אותו אתם בודקים.
- ד. לתאר מה תבדקו במהלך העבודה, במה תיעזרו עם רמז לפתרון.

שלב שני - סקירת ספרות

-מטרת סקירת הספרות היא למצוא מקורות המבהירים את הבעיה ומכוונים לפתרונה.

-סקירת ספרות מתבססת על 2-3 מקורות מגוונים, עדכניים, אמינים ורלוונטיים, בנוסף לספר הלימוד.

כתיבת סקירת הספרות תהיה קצרה ותמציתית ותכלול שימוש מושכל בשפת האזרחות, וכן ייעשה מיזוג בין מקורות הספרות השונים לכדי סקירת ספרות אחת. **חשוב מאוד לסכם את המקורות, בשום פנים ואופן לא לעשות "העתק הדבק" של המקור.**

שימו לב, , בכתיבה הסקירה תהיה אינטגרטיבית, כלומר שילוב של כל המקורות, תוך שימוש במילות קישור כמו: בנוסף ל... בניגוד ל...

חשוב לציין את כתובת ממנה נלקחו המקורות באמצעות הערות שוליים בתחתית העמ', וכן בסוף העבודה הכתובה על פי הכללים הנהוגים ברשימה ביבליוגרפית.

סקירת הספרות צריכה להתייחס למרכיבי הבעיה האזרחית הנבדקת:

לרקע של הבעיה - חיפוש חומר רקע שיעזור ללמוד את הבעיה; כולל חומר על ניסיונות לפתרון שנעשו במקרים דומים או אף פתרונות אפשריים שהוצעו בעבר לבעיה הנבדקת עצמה.

למילות מפתח - הבהרת מושגים ורעיונות מרכזיים הקשורים לרקע של הבעיה, וזאת ברמה של תיאור וניתוח תופעה כללית ועקרונית.

לבעלי עניין המעורבים בבעיה - התייחסות לתפקידם של הגורמים בעלי העניין, ככל שהוא קשור לבעיה הנבדקת.

המידע הנדלה מהמקורות הנסקרים צריך להתייחס לכל מרכיבי הבעיה על מנת שניתן יהיה לצאת מהם לפתרון הבעיה

המקורות צריכים להיות

מגוונים: חוק, הצעת חוק, פסיקה, פרוטוקולים, אמנות, מסמכים רשמיים, כתבה עיתונאית, ידיעה חדשותית, מאמר פרשני או כתבת תחקיר, מאמר מדעי או ספר.

עדכניים: משקפים מציאות עכשווית, לדוגמא – חוקים לבדוק נוסח אחרון של החוק.

נתוני הלמ"ס – הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה – העדכניים ביותר לשנה בה נבדקה הבעיה.

אמינים: צריך להיות ברור מי כתב ומתי, מהיכן נלקחו הנתונים: האם מקור ראשוני, כלומר - "הדבר עצמו": חוק, פרוטוקולים, פסיקות; או מקור משני – "דיווח בעיתון על..."; רצוי לחפש את המקור הראשוני ולע/אמת בינו לבין המקור המשני, לוודא פניה לאתרי אינטרנט אמינים.
 כשמדובר במקור עיתונאי צריך לבחון האם מדובר בעיתון הידוע בנטיית פוליטיות, כלכליות או חברתיות מוצהרות או שמדובר במקור השומר על אובייקטיביות יחסית.

רלוונטיים: קשורים לבעיה וגם מקדמים לכיוון הפתרון.

סקירת הספרות – כתיבה

כתיבת הסקירה תתבסס על המקורות שנמצאו תוך שימוש במונחים משפת האזרחות. הסקירה תתפרס על שני עמודים לכל היותר מומלץ שקריאת המקורות תחולק בין מספר חברים בקבוצה.

מבנה כתיבת סקירת הספרות :

פתיחה - כתיבת הבעיה האזרחית הנבדקת.

גוף - המקורות הרלוונטיים להבהרת הבעיה, להדגשת ההיבט האזרחי ובזיקה לפתרונות אפשריים העולים ממנה.) המקור הראשון יהיה חוק /תקנות /..המקור השני תהיה כתבה והשלישי מאמר/מחקר/סקר.

(**שוב:** חשוב מאוד לסכם את המקורות, בשום פנים ואופן לא לעשות "העתק הדבק" של המקור.)

-לאחר כל מקור להתייחס למושגים מאזרחות הנפגעים/מתבטאים במקור.

סיום - מסקנה ורמז לפתרון הבעיה הנבדקת (עדיף שהפתרון יעלה מתוך המקורות שנסקרו)

יש לסכם את המקורות ולמזג ביניהם. מיזוג המידע יעשה באופן הבא:

מיזוג טקסטים- כדי לערוך סיכום נעזרים בכמה מקורות מידע. כשמסכמים כמה מקורות יש לבחור מקור ראשי וממנו להתחיל לסכם ולהוסיף מקורות משניים. (חוק /כתבה/מחקר /מאמר סקר..)

תהליך המיזוג נוצר על ידי השלבים הבאים:

- א. מיפוי טקסט- ארגון המידע נעשה בצורה היררכית עם מילות קישור. המיפוי מאפשר לקלוט במבט אחד את השלם וחלקיו. הוא משמש תשתית לסיכום, מסייע להבחנה בין עיקר וטפל.
- ב. קריאת נושאי הפסקאות שנכתבו בעקבות המיפוי.
- ג. סימון והדגשת נושאי הפסקאות הרלבנטיים לנושא הסיכום.
- ד. תכנון רצף הגיוני של הנושאים על פי סדר הופעתם על ידי מספורם ליד נושאי הפסקות.
- ה. העתקת הרצף המתוכנן על פי המספור.
- ו. קריאת הקטע והוספת פתיחה וסיום.
- ז. קריאת הקטע לשם בדיקת הלוגיות, הלכידות והקישוריות שבו.

בחירת מקורות המידע

כאשר רוצים לכתוב סקירת ספרות על נושא מסוים, יש להתייחס תחילה לתופעה הכללית שממנה גזרנו את הבעיה, לאחר מכן נתמקד במושגים ובתכונות של תופעה זו, הרלוונטיות לתיאור הבעיה הנגזרת, ולבסוף נעסוק בבעיה שהצגנו. לדרך כתיבה זו נקרא "כתיבה לפי המשולש ההפוך" - בהתחלה מדברים על התופעה הכללית (הבסיס הרחב של המשולש) ולבסוף מגיעים לבעיה הנגזרת (קודקוד המשולש).

-הנך מתבקש לכתוב את סקירת הספרות לפי הדגם הבא ועפ"י מבנה סקירת ספרות כפי שנכתב לעיל.

פתיחה- הצגת הבעיה האזרחית-עבודה זו עוסקת ב_____ פגיעה בזכות
ל_____ בניגוד לעקרון _____

חפש בחוק את הנושא המתקשר לבעיה שאותה ניסחת העתק את הסעיף הסבר מהו הקשר בין הסעיף לבין הבעיה. השתמש בתשובתך במונחים הקשורים לאזרחות. בדוק האם יש סעיפים בחוק שסייעו לקדם את פתרון הבעיה שהצגת?

בחר באחת ממילות הקישור: בנוסף ל:, בהמשך ל:, כמו כן, בניגוד ל:-

כתבה הקשורה לבעיה האזרחית, ומציגה את הקושי, נא לא להעתיק אלא לסכם את הכתבה. תקציר של פסיקה-זהה את החלק בפסיקה המתקשר לבעיה שהצגת, כתוב מיהם הצדדים המעורבים בפסיקה, ציין בקצרה מהי הפסיקה? השתמש **וקשר למושגים מתחום האזרחות**.

בחר באחת ממילות הקישור: בנוסף ל:, בהמשך ל:, כמו כן, בניגוד ל:-

מאמר/מחקר - זהה את הרעיון המרכזי של המקור הנסקר המתקשר לבעיה שהוגדרה + **קישור למושג באזרחות**

ולסיכום:

הערה- אם מסתבר שאינכם מסוגלים להצביע על הבעיה או הפתרון על בסיס המקורות, יש להחליפם!

שלב שלישי --בדיקת הבעיה (איסוף נתונים)

לאחר שבדקתם את הבעיה מבחינה עיונית (תוך שימוש במקורות) עליכם לפנות לבדיקה מעשית של הבעיה, אותה תבצעו בעצמם. השימוש בכלי בדיקה שונים ישמש אתכם **לבדיקת הבעיה ולאיסוף ראיות מהשטח בו מתקיים הקושי שהוגדר כבעיה אזרחית**. כאשר מחליטים באיזה כלי להשתמש לשם איסוף הנתונים יש לקחת בחשבון את תכונותיו של הכלי.

קיימים מספר כלים אפשריים: תצפית, ריאיון, שאלון :

תצפית היא כלי לאיסוף מידע באמצעות צפייה ורישום של מהלך הצפייה במקום, תופעה, התרחשות הנחקרים. התצפית חייבת להיות מתוכננת (שעות, ימים ונצפים) ולא אקראית; צריכה להיות לה מטרה ברורה, תוך הגדרה מראש על אילו שאלות היא אמורה לענות.

ריאיון הוא כלי לאיסוף נתונים באמצעות שיחה יזומה בין שני אנשים או יותר, בה המראיין מנסה להשיג מידע מן המראיין על נושא מסוים, באמצעות סדרת שאלות המתפתחות בהדרגה. חשוב לוודא את מידת הרלוונטיות של המראיינים לנושא.

שאלון הוא כלי לאיסוף נתונים המסייע ברכישת ידע המבוסס על ניסיונם או דעתם של אחרים, באופן מסודר ושיטתי. באמצעות השאלון מתקבלים ממצאים (שחלקם כמותיים) וניתוחם מסייע במתן תשובות מתאימות לבעיה ומכוונות לפתרונה.

הקבוצה צריכה להתייחס לנקודות הבאות בעת תכנון עבודת השטח:

- ◆ מהן השאלות שאנחנו רוצים לברר וכיצד נברר זאת?
 - ◆ אילו ראיות חדשות, שלא סיפקה לנו סקירת הספרות, אנו יכולים לאסוף מהשטח; מה אנחנו יכולים להפיק מהשטח שלא הפקנו מסקירת הספרות?
 - ◆ איך נפיק זאת? מהו הכלי לאיסוף נתונים המתאים?
- מהם השאלות / ההיגדים / היעדים והקריטריונים (בהתאם לכלי שנבחר על-ידי הקבוצה – שאלון / ריאיון / תצפית) שיאפשרו לנו להרחיב את הידע שלנו על הבעיה ולקרב אותנו לפתרון?

מבנה כתיבת - בדיקת הבעיה:

- א. התייחסות לבעיה הנבדקת ואזכורה
- ב. בחירה מנומקת של הכלי לאיסוף הנתונים, מדוע בחרנו דווקא בכלי זה ולא באחר, תוך התייחסות ליתרונות ולחסרונות של הכלי שבחרנו, כמו כן היתרונות שלו לעומת כלי אחר.
- ג. השטח הנבדק אכן מתאים לסוגיה הנבדקת.
- ד. השימוש בכלי הבדיקה ברור ובהיר ומתייחס לבעיה הנבדקת ולתובנות שעלו מסקירת הספרות.
- ה. כלי הבדיקה סיפק נתונים הנדרשים להבנת הבעיה שבה עוסקים ולהתוויית דרך לפתרון הבעיה

- א. אם בחרתם **בשאלון** החליטו מהו סוג השאלון שבו תשתמשו, מה יהיה ניסוח התשובות האפשריות. חברו 15 שאלות או היגדים לשאלון. חשבו והחליטו כמה נשאלים (לפחות 30) ומי יהיו הנשאלים. קבעו לוח זמנים- מתי יועברו השאלונים ועל ידי מי. בדקו האם השאלות, היגדים מבהירים את התופעה הכללית שסיפור המסגרת והבעיה דנים בה וכן שאלות או היגדים המבהירים את הבעיה שניסחתם ומכוונים לפתרון אפשרי (את השאלון הוסיפו בנספח).
- ב. אם בחרתם **בראיון** חברו עד 10 שאלות לשני מראיינים, משני צדי הבעיה, **לדוגמא** – בעל מוגבלות שלא מועסק ומהצד השני – בעל עסק. בחרו מבין חברי הקבוצה **שני** מראיינים. חברו שאלות לראיון (את הראיון הוסיפו לנספח). בדקו אם השאלות, מבהירות את התופעה הכללית שסיפור המסגרת והבעיה דנים בה, בדקו אם השאלות מבהירות את הבעיה שניסחתם ומכוונות לפתרון אפשרי. לעיתים תוך כדי הראיון עולות שאלות נוספות.
- הקפידו על **כללי ביצוע** הראיון. החליטו אם תקליטו את המראיון או שתכתבו את דבריו. השתדלו לכתוב את תשובות המראיון כפי שנאמרו, ללא פרשנות. אם אתם פונים לבעל תפקיד ברשות המקומית או בעל תפקיד ציבורי אחר, בקשו מהמורה לצייד אתכם **במכתב פנייה**.
- ג. אם בחרתם **בתצפית**- חברו 6-8 שאלות שהמתצפתים יענו עליהם בצאתכם לשטח הנבדק- בידקו את השטח, היזהרו מסיכונים, השתדלו לכתוב את דו"ח התצפית נאמן למציאות ללא פרשנות (את השאלות לתצפית הוסיפו לנספח). בדקו האם השאלות, מבהירות את הבעיה שניסחתם ומכוונות לפתרון אפשרי.

שלב רביעי - הצגת הממצאים

עליכם לעבד את הממצאים הגולמיים שנאספו ולערוך אותם על פי הנקודות שהנחו את הקבוצה בעת כתיבת השאלות.

שאלון - צריך להיות ביטוי בפרק זה לממצאים הגולמיים – "עוגות", גרפים, ... מתחת לכל עוגה יהיה כתוב באופן מילולי הסבר לגרף.

ראיון - הבאת התשובות שניתנו כסיכום אחד של המראיינים, מלווה בציטוטים מדברי המראיינים (ולא כשאלה- תשובה)

תצפית-

הממצאים הגולמיים בשלמותם (הראיונות, השאלונים, התצפיות) יוצגו בנספח.

שלב חמישי – דיון, מסקנות ופתרונות אפשריים

כתיבת הצגת הממצאים והסקת מסקנות - ניתוח הממצאים שנאספו באמצעות כלי הבדיקה שנבחר במבנה של טיעון. הצגת טיעון המתבסס על עיבוד הממצאים שנאספו במסגרת סקירת הספרות והבדיקה בשטח.

מבנה של טיעון:

טענה - הצגת הבעיה הממוקדת

שני נימוקים – נימוק אחד המתבסס על הסקירה הספרותית ונימוק אחד המתבסס על הבדיקה המעשית

(שאלון, ראיון, תצפית)

מסקנה – מוצגת בצורה משכנעת ותורמת להתוויית דרך לפתרון.

מבנה כתיבת - דיון, מסקנות ופתרונות אפשריים :

1. לפתוח בניסוח הבעיה שנבדקה בצורת טענה - מרכיבי הבעיה ומרכיב נוסף המסביר ומרחיב את הבעיה כפי שבא לידי ביטוי בנתונים שנאספו (ביחס לבעל עניין המעורב בבעיה ובפתרונה, או גוף שלטוני או אזרחי) לדוגמה: אנו טוענים כי בישראל 2016 בעלי מוגבלויות בחברה מופלים לרעה בקבלה לעבודה וקיימת פגיעה בזכות לשוויון.....וכו..

2. לכתוב על הנושא שבדקתם במילים שלכם בהרחבה עוד כמה שורות .

3. להמשיך בביסוס הנימוקים:

הנימוקים שלנו מתבססים על סקירת ספרות ממנה למדנו כי ... / הנימוקים שלנו מתבססים על סקירת ספרות, וממנה נראה כי ...

1.

2.

הנימוקים שלנו מתבססים על הנתונים שאספנו ע"י כלי הבדיקה : ראיון/או שאלון או תצפית ... ממנו למדנו כי

1.

2.

4. המסקנה. שהסקתם מתוך הנימוקים, המסקנה מתייחסת לבעיה אבל גם מכוונת לפתרון.

-מתוך הנימוקים או מסיקים כי/עולה המסקנה ש..

5. הצגת הפתרון

הציגו שני פתרונות אפשריים לבעיה שבדקתם.

1. פתרון

ראשון:

יתרון

חסרון

2. פתרון שני:

יתרון

חסרון

השוו בין שני הפתרונות והסבירו מדוע הפתרון שבחרתם עדיף על השני.

שלב שישי - הצגת התוצר

לאחר בדיקת הבעיה מהיבטים שונים ובצורות שונות (עיונית ומעשית) ולאחר סיכום הנתונים והסקת מסקנות יש לגבש את הפתרון המוצע לבעיה שנבדקה .

הקבוצה תנסח רעיון שאם יבוצע (על-ידי גורם אזרחי כלשהו אליו יופנה) הדבר עשוי להביא לפתרון הבעיה.

הפתרון ייבחר ממספר חלופות עליהם חשבתם התלמידים. על הפתרון לכוון למעורבות אזרחית.

הצגת הפתרון צריכה לכלול שני נתונים הכרחיים:

א. מה צריך לעשות כדי לפתור את הבעיה. ב. מי הוא הגורם שבידיו לעשות זאת.

הקבוצה תנמק מדוע בחרה דווקא בפתרון הנבחר תוך ציון פתרונות אחרים אפשריים שעלו לדיון בקבוצה.

(אין צורך לפרט באופן מלא לגבי כמה פתרונות, אלא לפרט רק לגבי הפתרון שנבחר על ידי הקבוצה.

אפשרויות אחרות לפתרון שעלו בקבוצה אך לא נבחרו על ידה יש לציין בלבד).

בכתיבת הפתרון התייחס לנקודות הבאות:

א. ציון מספר פתרונות מעשיים הנותנים מענה לבעיה ומבוססים על המסקנות (מה יש לעשות כדי לפתור את הבעיה)

ב. ניסוח הפתרון המוצע לבעיה שנבדקה

ג. נימוק הבחירה בפתרון המוצע – יתרונות וחסרונות על פני פתרונות אפשריים אחרים.

כתיבת מבנה הצגת התוצר:

.....הבעיה הנבדקת.....
הפתרון המועדף.....
הנימוקים לבחירתו.....
יתרונותיו.....
חסרונותיו.....
 _____למי מופנה ומדוע?

שלב שביעי – התוצר

התוצר צריך לשקף את עיקרי העבודה: הבעיה שנבדקה, מסקנות הבדיקה והפתרון אליו מבקשת הקבוצה להגיע באמצעות תוצר זה. התוצר הוא הכלי באמצעותו יועבר המסר ובו הפתרון המוצע לגורמים הרלוונטיים ליישום.

התוצר יכול להיות אחד מהבאים-נייר עמדה / מאמר לעיתון / מכתב / עצומה / הפגנה / מצגת / סרט / קריקטורה / מיצג / טיוטת הצעת חוק / עתירה לבג"ץ ועוד.

אין להסתפק בכתיבת התוצר אלא יש צורך להפעיל את התוצר שהכנתם לדוגמא כתיבת הצעת חוק ושליחתו לוועדת הכנסת המתאימה, ביצוע השלבים הראשונים להגשת עתירה לבג"ץ; שיתוף פעולה עם ארגונים שונים הקשורים לפתרון המוצע וכו'. המטרה היא להדגיש את האופי היישומי של מטלת הביצוע, שמייחד אותה מעבודות אחרות שכותבים התלמידים במהלך לימודיהם.

הקבוצה תנמק מדוע מועבר המסר דווקא לגורמים אלה; מדוע לדעת חברי הקבוצה גורמים אלה הם המתאימים ביותר ליישום הפתרון המוצע.

הקבוצה תנמק מדוע נבחר כלי זה להעברת הפתרון המוצע; מה יתרונותיו על פני החלופות בקידום הפתרון לבעיה.

בחר בתוצר מתאים והתייחס לנקודות הבאות בכתיבתו:

- א. בחירת תוצר המבטא את הפתרון המעשי לבעיה שנבדקה
- ב. נימוק הבחירה בתוצר בצורה ברורה ומשכנעת (התייחסות לשאלה: מי צריך ליישם את הפתרון המוצע ומהו האמצעי הטוב ביותר להעברת המסר)
- ג. הצגת התוצר.
- ד. הצגת הדרך בה הועבר. ניתן להעביר את התוצר למענו – לגורם האזרחי אליו הוא מופנה (התייחסות לשאלה: כיצד נגרום לכך שהפתרון אכן יתרחש? ביצוע הצעד הראשון ליישום הפתרון)

כתיבת מבנה התוצר-

בדף זה יוצג התוצר שבחרתם: מכתב לשר/ עתירה לבג"צ/ פלייר שהכנתם /קריקטורה...בצבע בגרפיקה...אתר באינטרנט...וכו...

שלב שמיני- יומן למידה אישי וקבוצתי -רפלקציה

הרפלקציה היא התיעוד והשיקוף של תהליך העבודה. תפקידה של הרפלקציה הוא לאפשר לכם לבחון את התהליך הלימודי, החינוכי והאישי שחוויתם. ניתן לבצע אותה באמצעות רפלקציה כתובה עם שאלות מנחות ספציפיות של המורה.

עליכם לקיים רפלקציה **בסוף העבודה**.

התלמיד מתבקש לכתוב **יומן למידה אישי** המתעד את התקדמות הלמידה שלו במהלך העבודה. התלמיד יתייחס ביומנו לכל אחד משלבי העבודה כמפורט במחונן. כמו כן, חברי הקבוצה יכתבו **יומן למידה קבוצתי** המתעד את התהליך של העבודה והלמידה הקבוצתית במהלך העבודה.

כל אחד מחברי הקבוצה יגיש באופן אישי את הרפלקציה שלו על עבודתו ועל עבודת הקבוצה.

יומן- תיעוד למידה אישי - (כלי עזר לכתיבת רפלקציה)

תיאור תהליך העבודה: (בכתיבת הרפלקציה, היעזרו בשאלות אלה, וענו עליהן)
 האם עבודת הצוות הייתה היעילה/ האם עמדתם בלוח הזמנים/ מה הייתה חלוקת התפקידים בקבוצה/ מה היה אופי הדיונים/ כיצד תרמו הדיונים להשגת המטרה/האם עמדתם ביעדים שהצבתם בתחילת העבודה. האם מילתי את תפקידי כפי שהוגדר ע"י הקבוצה/ מה הייתה תרומתי לעבודה/ האם עמדתי בזמנים/ האם הקבוצה הייתה סובלנית כלפי/ מה למדתי על עצמי.מה למדתי מנושא העבודה?

סיום העבודה עליך לחבר את כל הנתונים הנ"ל שכתבת לכלל חיבור אחד שישמש כרפלקציה על כל התהליך שעברת במהלך מטלת הביצוע.

הערכת העבודה -ציון קבוצתי מול ציון אישי :

לתשומת לבכם, ניתן להעניק לחברי הקבוצה ציונים דיפרנציאליים על כל אחד מחלקי המטלה. כלומר: תלמיד שלא היה שותף פעיל באחד מחלקי המטלה (למשל, בסקירת הספרות) יכול לקבל ציון שונה על חלק זה משאר חברי הקבוצה. כמו כן, ההערכה של המטלה היא תהליכית והציון יינתן בהתאם לשלבים בתהליך של הקבוצה וכן גם לכל תלמיד בקבוצה. מובן שגם בחלק האישי (15% העבודה) הציון הוא דיפרנציאלי (משתנה בין תלמיד למשנהו). נובע מכל זאת, שבאותה קבוצה יכולים להיות פערי ציונים גדולים בין חברי הקבוצה השונים, לאור תפקוד שונה שלהם, בהתאם למידע הקיים בידי המורה.

אזרחות: לו"ז מטלת ביצוע

כל קבוצה מאמצת אחת הבעיות ונשלחת לנסח אותה.	גזירת בעיות עד תאריך _____
דיון קבוצתי עם המורה לגבי ניסוח הבעיה. הבעיה אמורה להיות מנוסחת כבעיה אזרחית באופן כזה שתהיה אפשרות לחקור אותה ולמצוא לה פתרון מעשי.	פגישות קבוצתיות - לחילוץ וניסוח בעיה עד תאריך _____
מהם מקורות הספרות האפשריים והקשר בינם לבין החומר באזרחות 2-3 מקורות עדכניים, אמינים ורלוונטיים בנוסף לספר הלימוד. הסבר תיאורטי בכיתה (או מול מחשבים) ורישום ביבליוגרפי.	בדיקה עיונית: סקירה ספרותית - עד תאריך _____
בדיקת הסקירה הספרותית (תכנים). רפלקציה על בחירת המקורות הספרותיים ומידת הלימתם	פגישות קבוצתיות - סקירה ספרותית
<ul style="list-style-type: none"> • הסבר תיאורטי על כלי המחקר: שאלון; ראיון; תצפית. • לאחר ההסבר תחליט כל קבוצה איזה כלי המחקר מתאים לה שאלון: 20 שאלונים, 6-10 שאלות (לצורך שאלונים) ראיון: 2 מראוינים, 6-8 שאלות (חובת כתיבת דברי המראויין) תצפית: 6-8 שאלות למתצפתים. (חובת כתיבת דו"ח תצפית) התלמידים מגיעים לפגישה לאחר שעיבדו את כלי המחקר הנבחר בקבוצה. העיבוד כולל הכנת שאלות לראיונות, לשאלונים ולדף התצפית. המורה בודק יחד עם התלמידים האם כלי המחקר שנבחר על ידם אכן רלוונטי ומתאים לבעיה שחולצה. המורה עובר עם כל קבוצה על ממצאי המחקר ובודק את נכונותם. 	כלי המחקר - מבוא פגישות קבוצתיות - בחירת כלי המחקר ממצאי המחקר עד תאריך _____
<ul style="list-style-type: none"> • התייחסות לדרכים האפשריות אשר עשויים להביא פתרונות לבעיה אזרחית? מכתב לבעלי העניין, הפגנה, הצעת חוק, תשדיר שירות, פניה לתקשורת, העלאת מודעות, הקמת ועדה... • הקבוצות נשלחות לחשוב על הפתרון הראוי לכל בעיה ולבצע אותו. המורה עורך רפלקציה עם כל קבוצה ובודקים יחד את מידת הרלוונטיות והאפקטיביות של הפתרון והתוצר לגבי הבעיה. 	פיתרון + תוצר פגישות קבוצתיות - פיתרון ותוצר עד תאריך _____
הגהה, עריכה, תיקונים נוספים, הוספת כל הנספחים.	תיקונים סופיים
הגשת העבודה המלאה עד תאריך _____	סיום העבודה הגשה בתאריך _____

מחונן בסיסי למטלת ביצוע קלאסית

<p>תיאור ממוקד של בעיה אזרחית שעל סדר היום הציבורי/מקומי הניתנת לפתרון. בתיאור הבעיה יש לכלול 3-4 מושגים מתוך הפרקים הרלוונטיים בתוכנית הלימודים.</p>	<p>תיאור התופעה והצגת הבעיה האזרחית עד 10%</p>
<p align="right">שלבי בדיקה</p>	
<p>✓ בחירת *3-5 מקורות שונים (כתובים / אלקטרוניים) לפחות אחד מהם אזרחי (חוק / צו / תקנה / פסק דין / החלטת ממשלה וכו') ✓ המקורות מבהירים את הבעיה האזרחית ומאפשרים למקד אותה. ✓ כתיבת סקירת ספרות הכוללת פתיחה, גוף וסיום תוך הצגה תמציתית של המידע הרלוונטי מיזוג המידע והדגשת ההיבט האזרחי של הסוגיה [שימוש בשפה אזרחית / קישור למושגים באזרחות]. ✓ ציון המקורות בהערות שוליים בתחתית העמוד. * חלק אישי: כל תלמיד נדרש להביא מקור אחד לפחות הרלבנטי לנושא הנבחר</p>	<p>שלב א' בדיקה עיונית - סקירת ספרות עד 25%</p>
<p>✓ בחירת כלי בדיקה (שאלון / ראיון / תצפית) אחד לאיסוף הנתונים ונימוק הבחירה בו. ✓ מטרת הבדיקה המעשית אינה להוכיח את קיומה של הבעיה אלא להרחיב את המידע עליה ולהתוות דרך לפתרון. ✓ הצגת ממצאים בצורה גרפית (טבלה/ גרף/ תרשים) בנוסף להצגה המילולית.</p>	<p>שלב ב' בדיקה מעשית - בניית כלי איסוף הנתונים והצגת ממצאים עד 20%</p>
<p>✓ שילוב הידע שהתקבל מהחלק התיאורטי ומהחלק המעשי והסקת מסקנה הנובעת מכך באמצעות בניית טיעון הטיעון כולל: טענה (הבעיה שנבדקה) + נימוקים מסקירת הספרות ונימוקים מהבדיקה המעשית. לבסוף יש להציג מסקנה משכנעת התורמת להתוויית דרך לפתרון אזרחי לבעיה. ✓ הצעת מספר פתרונות אזרחיים אפשריים ובחירת פתרון אזרחי מעשי אחד הנותן מענה לבעיה שנבדקה. ✓ הצגת הנימוקים לבחירתו של פתרון אחד העדיף לדעת התלמידים על פני פתרונות אחרים. ✓ בחירת תוצר אחד לפתרון שהוצג ונימוק הבחירה בו. ✓ הצגת הגורם אליו מופנה הפתרון ונימוק הבחירה בו. ✓ הצגת התוצר והדרך בה הועבר.</p>	<p>שלב ג' טיעון - 15% הטיעון כולל מסקנות פתרון ותוצר - 10% סה"כ עד 25%</p>
<p>✓ העבודה הכתובה – מבט על. ✓ מקורות המידע בהם נעשה שימוש בסקירת הספרות מצוינים בסוף העבודה על פי הכללים הנהוגים ברשימה ביבליוגרפית. ✓ עמידה בלוח זמנים.</p>	<p>העבודה הכתובה והתרשמות המורה מעבודת הקבוצה עד 5%</p>
<p>מספר אפשרויות: ✓ רפלקציה אישית בכתב ובע"פ לאורך כל התהליך, כולל מפגשים. ✓ בוחן רפלקטיבי אישי בכתב עם שאלות ייחודיות לכל קבוצה ולכל פרט בקבוצה.</p>	<p>הגנה על העבודה ציון אישי 15%</p>